

Statenmededeling

Onderwerp

Kadernota's Omgevingsdiensten Zuidoost-Brabant (ODZOB), Brabant-Noord (ODBN) en Midden- en West-Brabant (OMWB) 2021

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De provincie heeft van de Dagelijkse Besturen van de 3 Brabantse omgevingsdiensten de kadernota's 2021 ontvangen¹. Deze zijn gericht aan de raden en staten van de deelnemende partijen. U ziet deze kadernota's in de bijlagen. Via deze Statenmededeling informeren we u over de belangrijkste inhoud daarvan.

Aanleiding

De Dagelijkse Besturen van de omgevingsdiensten hebben hun kadernota's 2021 aan de deelnemers verzonden. In deze kadernota's zijn de financiële en beleidsmatige uitgangspunten opgenomen. Deze dienen als basis voor hun begrotingen over 2021.

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is bepaald dat deze kaders uiterlijk op 15 april voorafgaand aan het jaar waar de kaders betrekking op hebben beschikbaar worden gesteld aan de deelnemers van een gemeenschappelijke regeling.

Net als vorig jaar ontvangt U één Statenmededeling over alle 3 de kadernota's.

Bevoegdheid

De kadernota's van de diensten betreffen de eigenaarsrol van haar deelnemers. Anders dan bij de ontwerpbegroting het geval is, bestaat bij de kadernota geen formele zienswijzeprocedure waarin de deelnemers gevraagd wordt om te reflecteren op het door de omgevingsdienst opgestelde document. De ODBN geeft haar deelnemers wel de ruimte om een reactie te geven. De deelnemers van de gemeenschappelijke regelingen hoeven de kadernota's niet vast te stellen.

¹ ODZOB: 4-12-2019, ODBN: 9-12-2019, OMWB: 27-1-2020

Om Provinciale Staten op de hoogte te houden van relevante ontwikkelingen in het VTH²-domein is de voorliggende Statenmededeling opgesteld. Het staat PS vrij om hun vertegenwoordiger in het Algemene Bestuur hierover vragen te stellen. Er rust daarbij een actieve informatieplicht van de vertegenwoordiger in het Algemene Bestuur richting PS.

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

In mei volgt een themabijeenkomst met uitleg over de kadernota's 2021, de ontwerp-begrotingen 2021 en de voorlopige jaarrekeningen 2019 van de omgevingsdiensten.

Kernboodschap

De 3 omgevingsdiensten benoemen als belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen de komst van de Omgevingswet, klimaat & energie, de bevoegdheidsverschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten, toekomstbestendige veehouderij en stikstofproblematiek. Ook Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) en datagestuurd / risicogericht werken krijgen veel aandacht. Alle omgevingsdiensten gaan in hun kadernota uit van een gelijkblijvende capaciteit ten opzichte van 2020. Het behouden en werven van voldoende gekwalificeerd personeel blijft een punt van aandacht.

Voor 2020 rekenen alle omgevingsdiensten met een vergelijkbare productiviteit per medewerker. De stijging van het uurtarief varieert tussen circa 2,6% en 3,9%.

ODZOB

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen waarop de ODZOB de focus wil leggen?

- De Omgevingswet. Het in werking treden van deze stelselherziening beoogt meer inzichtelijkheid, gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. Het vraagt veel samenwerking met ketenpartijen. Het vraagt meer omgevingsbewustzijn, ontwikkelingsgericht werken, maatwerk leveren, experimenteren en verbinden. Dit past bij de veranderende rol van de overheid, waarbij meer overheden meer verantwoordelijkheid leggen bij burgers en bedrijven. Ook het delen van informatie wordt belangrijk. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) beïnvloedt werkprocessen en de benodigde ICT. Zie 4.1.1.
- Regionaal Operationeel Kader (ROK). Het doel van dit reeds vastgestelde kader is efficiency en uniformiteit van ingebrachte taken door deelnemers. Vanaf 2020 wordt dit geoptimaliseerd waarbij ook rekening wordt gehouden met de Omgevingswet. Zie 4.1.2.
- Klimaat, energie & duurzaamheid. Hierbij gaat het met name om energiebesparing als onderdeel van de Wet Milieubeheer. De ODZOB levert hiervoor advies en verzorgt de VTH-taken op dit gebied. Zie 4.1.3.

² VTH = vergunningverlening, toezicht en handhaving

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

- Toekomstbestendige veehouderij (TV). Doel hierbij is de negatieve impact op mens, natuur en milieu te verminderen. Hiertoe zijn diverse instrumenten beschikbaar, waaronder het provinciale beleid over TV. Ook de stikstofproblematiek vraagt het goed inrichten van een nieuw stelsel, dat 1 – 3 jaar in beslag zal nemen. Zie 4.1.4.
- Bodem. Dit betreft de uitvoering van bodemtaken vanwege de bevoegdheidsverschuiving, van provincie naar gemeenten, onder de Omgevingswet. Maar het gaat ook om meer integraal bodemtoezicht met als doel bodemverontreiniging te vermijden. Zie 4.1.5.
- Asbest. Asbestdaken brengen risico's mee. De VTH-last zal niet veel toenemen omdat het verbod op asbestdaken door de eerste kamer is verworpen. Rondom asbestdaken zal het accent liggen op asbesttoezicht door veranderende regelgeving en innovatieve asbestsanering. Zie 4.1.6.
- Gezondheid. In de Omgevingswet is meer aandacht voor gezondheidsaspecten. Dit vraagt advisering aan bijv. de GGD over de omgevingskwaliteit zoals geluid en lucht. De OZOB zet in op meer samenwerking en kennisuitwisseling met belangrijke ketenpartners. Zie 4.1.7
- Ondermijnende criminaliteit. Hierbij gaat het om drugsafvaldumpingen en criminaliteit in bijv. industrieterreinen en buitengebied. De ODZOB wil haar ooren oogfunctie verder versterken door het inzetten van BOA's en toezichthouders, maar ook door het ontwikkelen van omgevingssensitiviteit van alle medewerkers. De volgende stap is analyse van beschikbare meta-data. Zie 4.1.8.
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). De impact hiervan op de gezondheid van de omgeving wordt steeds groter. Daarom krijgt dit ook een grotere plek bij vergunningverlening en handhaving. Door de registratie van gebruikte stoffen door bedrijven wordt het mogelijk deze te volgen en te beperken. Dit vraagt expertisevergroting bij overheden, en ook bij de ODZOB. Zie 4.1.9.
- Kwaliteit en efficiency van dienstverlening. Er moeten voldoende medewerkers zijn, en zij moeten beschikken over de juiste kennis en kwaliteiten. Daarnaast worden data-analyse en audits steeds belangrijker. Zie 4.1.10.
- Toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie. Hierbij gaat het om een robuust en bestendig maken van de gehele organisatie richting de langere toekomst. Hierbij spelen een instroom-doorstroom-uitstroom en een kenniscentrum een rol, om de vraag naar deskundigheid te laten aansluiten om de vraagstukken die aan de orde zijn. Zie 4.1.11.

Belangrijkste financiële uitgangspunten (Hoofdstuk 5)

- Het volume van het takenpakket wordt ingeschat op basis van de werkprogramma's 2020.
- De indexering is gebaseerd op de Macro Economische Verkenning 2019. Dit leidt tot een gewogen percentage van 2,6% voor de taken.
- Het uurtarief wordt berekend op basis van 1.340 uren declarabiliteit per persoon, een normatieve bezetting van 20% overheadpersoneel, een flexibele schil voor inhuur met 20%, en het uitgangspunt begrotingsevenwicht. Het uurtarief 2021 zal in de begroting 2021 duidelijk zijn.

- De ODZOB gaat uit van een uniformering van werkwijzen en mandatering en rekent met 1% efficiencyvoordeel in 2021 dat in latere jaren oploopt tot 3%.
 - Voor twee ontwikkelingen zijn middelen reeds voorzien:
 - De kosten van een nieuw VTH-systeem van € 539.000 worden gedekt via een onttrekking uit de algemene reserve.
 - De kosten van de implementatie van de Omgevingswet in 2020 worden via het verwachte jaarrekeningresultaat 2019 gedekt.
- Dit beïnvloedt de omvang van het weerstandsvermogen; de algemene reserve wordt met de begroting afgezet tegen de verwachte risico's.

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

ODBN

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen waarop de ODBN de focus wil leggen?

Individuele dienstverlening:

- Omgevingswet. De inzet van de ODBN om de Omgevingswet binnen de financiële kaders uit te voeren, maar benoemt wel de mogelijkheid dat er uitvoeringsproblemen kunnen optreden die een effect hebben op de kosten. De ODBN benoemt hierbij de afhankelijkheid van het rijk voor de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het is onduidelijk of het systeem (volledig) operationeel is per 2021. Zie 2.1.
- Stikstof. Deze ontwikkeling kan nog niet gekwantificeerd worden voor de ODBN en deelnemersbijdragen. Het is de verwachting dat er meer maatwerk nodig is en er een piek komt aan werkzaamheden. Via leges kunnen extra kosten doorberekend worden aan de aanvrager. Zie 2.2.
- Transitie Zorgvuldige Veehouderij. Dit vraagt extra capaciteit en het zal financiële gevolgen hebben bij omgevingsdiensten, gemeenten provincie. Met deelnemers moeten hierover afspraken worden gemaakt. Gevolgen van het stikstof-dossier zijn nog niet kwantificeerbaar maar hebben hier ook effect op. Zie 2.3.
- Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten. Gemeenten moeten zelf afwegen of ze deze taken bij de ODBN neerleggen of zelf gaan uitvoeren. De ODBN houdt rekening met een toename in het takenpakket van € 175.000. Zie 2.4.
- Asbestdaken. Eind 2019 wordt meer duidelijk welke effecten het vervallen van het asbestverbod per 31-12-2024 zal hebben. Zie 2.5.
- Energie. De ODBN verwacht een groeiende vraag van deelnemers over energietaken. Zie 2.6.
- Geprogrammeerd toezicht; dit kan per deelnemer tot meer of minder benodigd budget leiden. Zie 2.7.
- Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB). Deze wet wordt van kracht per 2021. Marktpartijen kunnen dan de kwaliteit van het eindproduct toetsen. Deze taken verschuiven dus van overheden; ook de inkomsten (leges) vallen dan weg. De rol van de ODBN zal veranderen. De ODBN wil de gevolgen van deze wet voor de ODBN onderzoeken. Zie 2.8.

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

Regionale dienstverlening:

- Het werkprogramma collectieve taken wordt samen met deelnemers opgesteld.
- Samen Sterk in Brabant (Ssib) wordt voortgezet. Hierbij gaat het hoofdzakelijk om het verminderen van drugs- en afvaldumpingen, overtredingen van gedragsregels in natuurgebieden, stroperij en wildcrossen in het buitengebied. De inzet is om Ssib voort te zetten en de bijdragen per deelnemer te herijken, o.a. doordat bijdragen niet geïndexeerd zijn. Zie 2.10.
- Resultaat- en informatiegericht werken. Informatie gestuurd werken wordt versterkt in 2021. Zie 2.11.
- Ketenaanpak. Met de partners verkent de ODBN haar rol verder, met als doel inzicht en grip te krijgen ketens. Denk daarbij aan asbest-, grond- en meststromen. Zie 2.12.
- Via het 'regionaal kader VTH' worden de processen verbeterd en waar nodig het kader aangevuld. Zie 2.13.

Wat zijn de uitgangspunten voor de bedrijfsvoering?

- Het behouden van voldoende kwaliteit en kwantiteit om taken uit te voeren is een aandachtspunt.
 - De ODBN wil extra inzetten op het behoud van eigen medewerkers via HR-beleid, bijvoorbeeld via interne doorstroming. Zie 2.14.
- Financiële uitgangspunten (zie 3.1):
 - Medewerkers in het primaire proces leveren 1.350 declarabele uren; dit vertegenwoordigt in totaal 272.000 declarabele uren, conform begroting 2020.
 - De ODBN gaat uit van een gewogen kostenindexering van 2,5%.
 - De ODBN rekent met 75% vast personeel en 25% inhuur (flexibele schil).
 - De ODBN houdt rekening met een stijging van het uurtarief van € 97,37 (2020) naar € 101,21 (+ 3,9%) in 2021. Naast de effecten van de loonontwikkeling door de nieuwe CAO, zijn het herijkte functiehuis en de inschatting van de inhuur hierin meegenomen. Zie 3.1 en 3.3.

Reactie op kadernota ODBN

In tegenstelling tot de ODZOB en de OMWB, geeft de ODBN haar deelnemers de mogelijkheid te reageren op de concept-kadernota. GS ziet hiertoe geen aanleiding. GS verzoekt het DB wel om kritisch te zijn op de ontwikkeling van het uurtarief in opmaat naar de ontwerpbegroting 2021.

OMWB

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen waarop de OMWB de focus wil leggen?

- Omgevingswet. Samen met haar deelnemers wil de OMWB de Omgevingswet implementeren via doorontwikkeling van werkprocessen en kennisinstrumenten. Zie blz. 4.
- Uitvoeringsconsequenties Transitie Zorgvuldige Veehouderij. Hierbij gaat het om uitvoeren van voorstellen van de ambtelijke en bestuurlijke Taskforce. Dit behelst organisatorische maatregelen, bestuurlijke keuzes en het inhuren van extra capaciteit. Zie blz.5.
- Aanpak stikstofproblematiek. Door de expertise van de OMWB wil zij kansen in beeld brengen voor deelnemers. Zie blz. 5.
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en PFAS. Naar aanleiding van verzamelde informatie over emissies van ZZS door provinciale bedrijven wordt bepaald of het nodig is vergunningen te actualiseren of maatwerkvoorschriften in te stellen. Zie blz. 5.
- Bodem. In 2020 komt er een transitiedocument over de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten, waarna implementatie plaatsvindt van de personele en financiële gevolgen. Zie blz. 6.
- Energie en klimaat. Nationale afspraken hierover kunnen vanaf 2021 impact hebben op de werkzaamheden die de OMWB voor haar deelnemers uitvoert.
- Circulaire economie. De OMWB kan bijdragen aan de circulaire economie via het signaleren van knelpunten in wet- en regelgeving en bijdragen en ruimte voor experimenten bij circulaire initiatieven. Zie blz. 6.
- Wet Kwaliteitsborging Bouwen. Deze wet wordt per 2021 van kracht. De OMWB verzorgt voor provinciale bedrijven vergunningverlening, toezicht & handhaving uit op bouwregelgeving. Zie blz. 7.
- Informatiegestuurd- en risicogericht werken. Via data-analyses van nieuw beschikbare data kunnen keuzes gebaseerd worden op risicoanalyses. Hierdoor groeit de effectiviteit van het werk. Zie blz. 7.

Wat zijn de uitgangspunten voor de bedrijfsvoering? (hoofdstuk 3)

- Medewerkers in het primaire proces leveren gemiddeld 1.350 declarabele uren. Uitgangspunt is een stabilisering van de werkprogramma's in 2021.
- Het begroten aantal uren 2021 is 340.000, conform begroting 2020
- Het begrote uurtarief 2021 is € 94,70 (+2,7% ten opzichte van 2020).
- De indexering is gebaseerd op 2,9% stijging van de loonvoet, 1,8% van de materiele uitgaven.
- Het weerstandsvermogen beweegt zich tussen 4% en 6% van het totaal van de exploitatiebegroting.

Zie hoofdstuk 3, blz. 9.

Consequenties

- De gevolgen van de speerpunten uit de kadernota's worden uitgewerkt in de respectievelijke ontwerpbegrotingen 2021 van de 3 omgevingsdiensten. Op deze ontwerpbegrotingen kunnen gemeenteraden en PS hun zienswijze inbrengen. Dit is aan de orde in het tweede kwartaal 2020.
- Na het vaststellen van de begrotingen in hun algemene besturen kunnen de diensten aan de slag met de genoemde inhoudelijke thema's.
- Voor de provincie Noord-Brabant verwoorden de kadernota's de inhoudelijke thema's waarop de omgevingsdiensten hun organisatie en begroting worden gebaseerd. Deze thema's komen tot uitdrukking in de VTH-opdracht die de opdrachtgevers aan de omgevingsdiensten verstrekken voor 2021.

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

GS: 4626823

PS: 4645958

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Kadernota 2021 ODZOB
2. Kadernota 2021 ODBN
3. Kadernota 2021 OMWB

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw M.J. van den Dries, (073) 680 83 33, mvddries@brabant.nl, programmamanager Omgevingsrecht

Opdrachtnemer: de heer E. Broere (073) 680 85 02, ebroere@brabant.nl, business strateeg financiën programma Omgevingsrecht